

HAREKETLİLİK ve TANINMA

Prof. Dr. Mehmet A. KISAKÜREK
Ankara Üniversitesi

- **Hareketlilik**
- **Akademik Tanınma**
- **Avrupa Kredi Transfer Sistemi
ECTS/AKTS**
- **Diploma Eki DS/DE**
- **Europass**

Lizbon Konvansiyonu(11 Nisan 1997)

Amacı:

Avrupa'da yükseköğretimde herhangi bir ülkede kazanılan niteliklerin başka bir ülkede tanınması ve Avrupa genelinde hareketliliğin desteklenmesidir.

Bologna Bildirgesi (1999)

Avrupa'da öğrenci ve öğretim üyesi hareketliliğinin arttırılmasını hedeflemiştir.

Berlin Konferansı (2003)

Hareketliliğin Avrupa Yüksek Öğretim Alanının oluşturulmasında temel özelliklerden biri olduğunu vurgulanmıştır.

Özetle hareketlilik;

- **Bilgi Avrupası'nı yaratmanın itici gücü,**
- **Bologna sürecinin temeli,**
- **Yüksek öğretimde Avrupa boyutunun anahtarı,**
- **“Avrupa Yüksek Öğretim Alanı”nın çekiciliğini artırmanın en önemli aracıdır.**

Hareketliliđi Destekleyen AB Programları şunlardır:

- **ERASMUS : Öğrenci/öğretim üyesi değişimi**
- **LEONARDO: Öğrenci/öğretim üyesi/çalışan değişimi**
- **ERASMUS MUNDUS: Öğrenci değişimi**
- **DİĞER İKİLİ PROGRAMLAR**

- Erasmus Programına 31 ülkeden yaklaşık 2200 yüksek öğretim kurumu katılmaktadır.
- 2003-04 öğretim yılında bu programdan yararlanan öğrenci sayısı 136.000'dir.
- 1987'den beri bu programdan 1.2 milyon öğrenci yararlanmıştır.
- 2010 yılına kadar Türkiye'den 40.000 öğrencinin gönderilmesi planlanmaktadır.

- ***Erasmus* kapsamında en fazla öğrenci gönderen ülkeler: Fransa, Almanya, İspanya, İtalya**
- **En fazla öğrenci alan ülkeler: İspanya, Fransa, Almanya, İngiltere**
- **En fazla öğrenci değişimi yapılan alanlar ise; İşletme ve Sosyal Bilimler , Dil & Filoloji ve Sanat, Mühendislik – Mimarlık , Hukuk , Doğa Bilimleri, Tıp, Eğitim Bilimleridir.**

Öğrenci Değişiminde;

- **Erasmus Üniversite Beyannamesi ve**
- **Erasmus Değişim Anlaşması (Bilateral Agreement) iki temel kaynaktır.**

Hareketliliğin önündeki engeller;

- **Yasal engeller (izin, vize)**
- **Mali engeller (yetersiz burs/destek)**
- **Akademik engeller (dil bilgisi, kredi ve not transferi, akademik tanınma)**
- **Mesleki tanınma**
- **Bölgesel yığılmalar (belli bölgelere ve ülkelere aşırı talep)**
- **Gelen-giden öğrenci sayılarındaki dengesizlik**

2010 hedefine yaklaşıırken;

- **Akademik hareketliliğin yalnızca öğrenci /öğretim üyesi değişim programları ile değil, ortak derece programları, bütünleştirilmiş eğitim programları ve ortak araştırmalarla genişletilmesi**
ve ayrıca;
- **Mesleki hareketliliğin de teşvik edilmesi (Leonardo, Europass) amaçlanmaktadır.**

- **Avrupa'da Yükseköğretimde hareketlilik ve tanınmanın önündeki en önemli engel, sistem ve standartların farklılığı olmuştur.**
- **Avrupa'da uygulanmakta olan yükseköğretim sistemlerinin sayısı, ülke sayısından fazladır.**
- **Yükseköğretim sistemleri arasındaki bu farklılıkların nedenleri şunlardır:**
 - **Akademik uyum eksikliği(öğretim süresi,kredi yapıları,değerlendirme sistemlerindeki farklar, dersler hakkında yeterli bilgi olmayışı vb) ve bunun doğal sonucu olarak**
 - **Kurumlar arasındaki güven eksikliğidir.**

ECTS

Bu yapılar içinde, öğrencilerin çeşitli yükseköğretim kurumlarından almış almış oldukları eğitimlerin, Avrupa'daki diğer yükseköğretim kurumları tarafından da tanınması ile ilgili sorunlara çözüm getirmek üzere Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System – ECTS) geliştirilmiştir.

ECTS'nin Temel Araçları

- **Kredi Sistemi ve Kredilerin Belirlenmesi**
- **Bilgi Paketi/Ders Kataloğu (*Information Package/ Course Catalogue*)**
- **Öğrenci Başvuru Formu (*Application Form*)**
- **Öğrenim Anlaşması (*Learning Agreement*)**
- **Not Çizelgesi (*Transcript of Records*)**
- **Tanınma Belgesi (*Proof of Recognition*)**

Öğrenci Değişim Programının Temel Unsurları

- **Erasmus Üniversite Beyannamesi**
- **Erasmus Değişim Anlaşması**
- **Değişimin Organizasyonu**
 - **Değişime katılacak öğrencilerin seçimi**
 - **Partnerler ile iletişim**
 - **Öğrencilere programa katılım, vize, konaklama, vb hususlarda destek**
 - **Gelen ve giden öğrenciler için oryantasyon programları**
- **Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS)**
 - **Bilgi Paketi & Ders Kataloğu**
 - **Öğrenim Anlaşması**
 - **Transkript**

ECTS KREDİSİ NEDİR?

- ECTS kredisi, bir dersin başarıyla tamamlanabilmesi için, öğrencinin yapması gereken çalışmaların tümünü (teorik kısım, uygulama, seminer, bireysel çalışma, sınavlar, ödevler, v.b) ifade eden bir değerdir.
- Bu değer, her dersin, bir yükseköğretim kurumunda, bir akademik yılın, tam zamanlı olarak tamamlaması için gereken toplam çalışma yükünün ne kadarlık bir bölümünü kapsadığının göstergesidir.

Nerede Uygulanır?

ECTS, başlangıçta iki farklı ülkenin yükseköğretim kurumları arasında yapılan geçişler için geliştirilmesine karşın, aynı yükseköğretim kurumu içerisinde veya aynı ülkedeki farklı yükseköğretim kurumları arasında da uygulanabilmektedir.

ECTS'e dayalı bir kredi sisteminde programın amaçları kadar *öğrenme ürünleri* (learning outcomes) ve *yeterlikler*'in (competences) de belirlenmiş olması gerekmektedir.

Bir akademik yıl 60 ECTS

1500-1800 saat/yıl

5x8=40 saat/hafta

1500/40 – 1800/40 (37,5 – 45 hafta/yıl)

1 ECTS = 25-30 çalışma saati

Hangi Derslere ECTS Kredisi verilir?

Programda yer alan bütün derslerle programın bir parçası olan *stajlara* ve *uygulamalara* da ECTS kredisi verilmelidir.

İş Yükü : Planlanan eğitim etkinliklerini tamamlamak için gerekli zaman düşünülerek öğrenciye verilen yük,

Dersin Türü: teorik ders ,seminer, uygulama, laboratuvar, danışman denetimli çalışma, staj, arazi çalışması vb.,

Öğrenme Etkinliklerinin Türü: derse katılma, ödev hazırlama, laboratuvarında çalışma, kitap, makale rapor okuma, kritik etme vb.,

Değerlendirme Türü: sözlü veya yazılı sınav, sözlü sunum, test, dosya hazırlaması, staj raporu, arazi çalışması raporu, tez yazma vb. ifade etmektedir.

ECTS Kredileri;

Her bir ders için belirlenen “Öğrenme Ürünü”ne ulaşmak için ortalama bir öğrencinin iş yükü tahmin edilerek verilmelidir.

ECTS kredisi hiçbir şekilde dersin düzeyini belirtmez ve zorluk derecesi ile ECTS kredi miktarı arasında da bir ilişki yoktur.

Öğretim üyesinin statüsü ECTS kredilerini belirlemede etkili olamaz.

ECTS'nin Öğrencilere Sunduğu Olanaklar

- Yurtdışında yapılan eğitim sonucunda alınan kredilerin ve/veya derecelerin akademik olarak tanınmasına,
- Öğrencilerin yurtdışında sadece bir süre için değil, istedikleri takdirde, gitmiş oldukları yükseköğretim kurumunda programlarını tamamlayana kadar kalmalarına,
- Ayrıca, dileyen öğrencilerin, üçüncü bir yükseköğretim kurumuna yatay geçiş yapabilmelerine olanak sağlamaktadır.

ECTS'nin Kurumlara Sunduğu Olanaklar

- Ders programları ve ders içerikleri hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir.
- Akademik tanınma konusunda akademisyenlere yardımcı olmaktadır.
- Ders programlarının yapısı, öğrencilerin ders yükü ve öğrenim sonundaki kazanımlarının yeniden gözden geçirilmesine yardımcı olmaktadır.

- Avrupa'da yükseköğretimde çok çeşitli değerlendirme sistemleri kullanılmaktadır.
- Öğrencilerin, yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından almış oldukları notların, kendi ülkelerindeki kurumlar tarafından kolaylıkla anlaşılabilmesi amacıyla, bir ECTS notlandırma sistemi geliştirilmiştir.

- **Ancak bu notlandırma sisteminin ana amacı, yükseköğretim kurumlarına ek bilgi sağlamaktır ve ilgili eğitim kurumunun mevcut not sistemi yerine kullanılması zorunluluğu yoktur.**
- **Yükseköğretim kurumları, bu notlandırma sistemini kendi sistemleri içerisinde ne şekilde uygulayacaklarına kendileri karar vermektedir.**

**Notlandırma sistemi ile ilgili kısa bilgi
aşağıdaki örnek tabloda verilmiştir:**

ECTS Notu	Bu Notu Alarak Başarılı Olan Öğrencilerin Tahmini Yüzdesi	Tanım
A	10	Mükemmel
B	25	Çok İyi
C	30	İyi
D	25	Orta
E	10	Geçer
FX	—	Başarısız
F	—	Başarısız

ECTS notlandırma sisteminin ana amacı, öğrencinin performansı hakkında yükseköğretim kurumlarına ek bilgi vererek şeffaflığı ve kıyaslanabilirliği sağlamaktır.

- Kurum, öncelikle öğrencilerin almış olduğu notların dağılımını inceler. ECTS notlandırma sistemindeki 10-25-30-25-10 modelini elde edebilmek için, başarılı öğrenci toplamının ilk % 10'una, % 35'ine, % 65'ine ve % 90'ına girenlerin aldıkları notlara göre ECTS notlarının sınırları belirlenmektedir.
- Başarılı öğrenci toplamının ilk % 10'una giren öğrencilere her zaman otomatik olarak “A” notu vermek söz konusu değildir.

- “A” notu “mükemmel”in karşılığı olduğu için, *bu tanım kurumlar arasında farklılıklar gösterebilir.*
- Örneğin, öğrencilerin sadece % 8’ini “First Class Honours” derecesiyle mezun eden bir İngiliz kurumu, “A” notunu ilk % 8’e giren öğrencilere verebilir.
- Halbuki, öğrencilerinin % 14’ü “30 con lode” olan bir İtalyan kurumunun, ilk % 14’e giren öğrencileri ilk % 10’luk dilimdeki öğrencilerden ayırması anlamsızdır.
- Diğer taraftan, bir İspanyol kurumu tarafından “Matricula de Honor” derecesiyle ödüllendirilen öğrenci sayısı, toplam öğrenci sayısının % 5’inden daha azdır ve bu durumda “mükemmel” tanımı çok az sayıdaki öğrenci için geçerlidir.

ECTS Nasıl Uygulanır?

- Bu amaçla, ECTS'e katılan kurumların hazırladığı ve gerek kurum, gerekse ders programının yapısı ile derslerin içerikleri hakkında bilgi veren Kılavuz'dan (information package) yararlanır.

Kılavuz (Information Package)

Kılavuz, ilgili yükseköğretim kurumunun kendi dilinde ve Avrupa Topluluğu'nun kullandığı diğer dillerde hazırlanır. Kılavuz, yurtdışında eğitim görmek isteyen öğrenciler ile bu öğrencilere danışmanlık yapan öğretim üyelerinin faydalanmaları için Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nin uygulandığı diğer yükseköğretim kurumlarına dağıtılır.

Ders içeriklerinin tam olarak bilinmesi ciddi bir yurtdışı eğitimi için zorunludur. Bu sebeple, söz konusu kılavuz,

- **ders içerikleri,**
- **derse kabul şartları,**
- **haftalık ders saatleri,**
- **derslerin türü,**
- **öğrenme ve öğretme metotları,**
- **sınavlar ve değerlendirme yöntemleri,**

- ilgili kurumun notlandırma sistemi,
- dereceye yönelik derslerin yapısı
- dersler için tayin edilen Avrupa Kredi Transfer Sistemi kredilerinin tamamı ile ilgili tanımları
- dersin verildiği bölümün tanıtımına yönelik genel bilgileri içerir.

Öğrenim Anlaşması(Learning Agreement)

Yurtdışında yapılacak eğitimin içeriğini açıklayan ve öğrenci ile her iki yükseköğretim kurumu arasında imzalanan anlaşmadır.

- Ülkeler arasındaki gerek eğitim, gerekse notlandırma sistemlerindeki farklılıklar nedeniyle, öğrencilerin ders yüklerinin belirlenmesinde ve aldığı notların transferinde bir çeşit “ortak dil” kullanılması zorunludur. Bu amaçla her ders için ECTS kredisi belirlenir, alınan notlar ise daha önce açıklandığı gibi ECTS notlandırma sistemi (ECTS grading scale) yardımıyla harf notuna dönüştürülür.
- Tüm bu işlerin yapılmasında koordinatörler aktif rol alarak hem danışmanlık görevi yaparlar, hem de oluşabilecek sorunların çözümünde yardımcı olurlar.

- **Gidilecek kurum belirlendikten sonra öğrenci tarafından başvuru formu (application form) doldurulur ve**
- **Akademik tanımanın garanti altına alınması amacıyla öğrenci ile öğrencinin kendi kurumu ve yurtdışında öğrenim göreceği kurum arasında üçlü anlaşma (learning agreement) yapılır.**

Not Çizelgesi (Transcript of Records)

- Öğrencilerin yurtdışındaki eğitim gördükleri sürenin önceki ve sonraki dönemine ilişkin akademik başarılarını gösteren belgedir. Transkriptlerde, öğrencilerin aldıkları her ders için belirlenen ECTS kredisi ile ilgili gerek ECTS notlandırma sistemine, gerekse dersi almış oldukları kurumun kendi sistemine göre almış oldukları notlar bulunur.

Öğrenim Anlaşması

Öğrenci, üniversitesi ve misafir gideceği üniversite arasındaki sözleşmedir.

Her iki kurumdaki koordinatörler kurs kataloglarını inceleyerek derslere karar verirler.

Tanınma Belgesi

Öğrencinin yurtdışında aldığı eğitimin kendi kurumu tarafından tam tanınmasını garanti eder.

Diploma Eki

Diploma Eki, diplomanın anlaşılması için diplomaya ek olarak verilen bir dokümandır. 2005 yılından itibaren tüm birinci ve ikinci kademe program mezunlarına ücretsiz olarak verilen “akademik tanınma” ve “şeffaflık” dokümanıdır.

Diploma Ekinin 8 bölümü vardır.

- 1. Diplomaya Sahip Kişi ile İlgili Bilgiler**
- 2. Alınan Derece ile İlgili Bilgiler**
- 3. Alınan Derecenin Düzeyi ile İlgili Bilgiler**
- 4. Programın İçeriği ile İlgili Bilgiler**
- 5. Elde Edilen Derecenin Kullanım Alanları**
- 6. Ek bilgi**
- 7. Diploma Ekinin Onaylanması**
- 8. Ulusal Yüksek Öğretim Sistemi Hakkında Bilgi**

EUROPASS

Euoropass, bireylerin beceri ve yeteneklerini Avrupa düzeyinde daha iyi anlatabilmelerine yardımcı olmak amacıyla hazırlanan “Beceri ve niteliklerin şeffaflığı için bir çerçeve” olarak açıklanabilir.

Europass şeffaflık belgeleri

- **Europass CV**
- **Europass Diploma Eki**
- **Europass Hareketlilik**
- **Europass Dil Portföyü**
- **Europass Sertifikalar Eki**

Europass CV

Avrupa vatandaşlarının kendilerini anlatmasına yardımcı olmak amacıyla hazırlan kişisel bir belgedir.

Mart 2002 den beri internette yer almaktadır.

Günümüze kadar yaklaşık 1 500 000 CV formu indirilmiştir.

Diploma Eki yüksek öğretim derecelerinin şeffaflığını sağlamak için verilmektedir.

Dereceyi veren yüksek öğretim kurumu tarafından hazırlanmaktadır.

Diploma Eki Yüksek Öğretim kurumlarının sorumluluğundadır.

Europass Hareketlilik

Eğitim amacıyla yapılan hareketlilik deneyimini belli bir formatta sunmak için geliştirilmiştir.

“Yurtdışı iř deneyimi” ve “Erasmus akademik değişimleri” için formatları bulunmaktadır.

“Europass Mobility” *Europass Training* belgesinin yerini almıştır.

2000 yılından beri kullanılmaktadır.